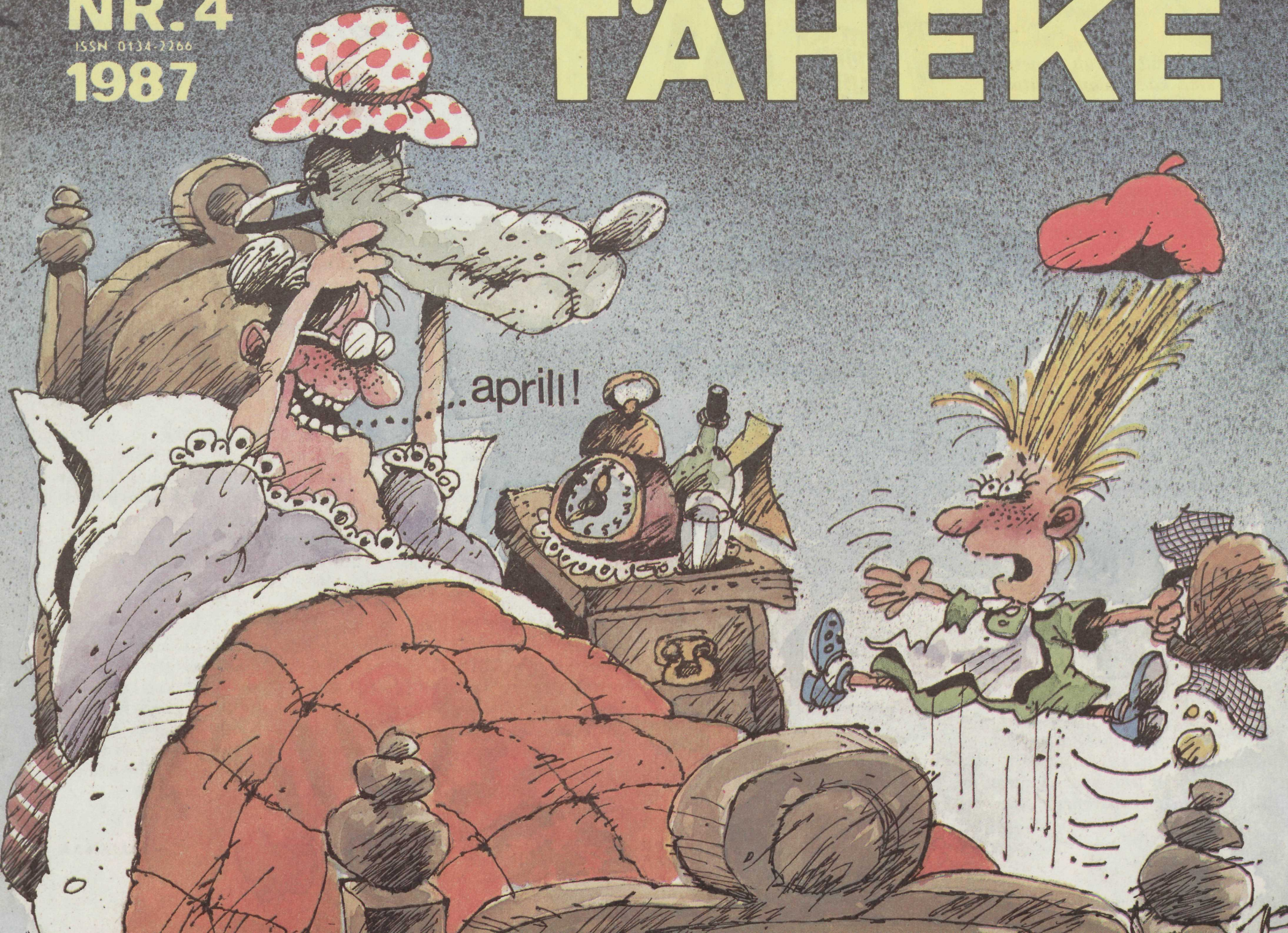

NR. 4

ISSN 0134-2266

1987

TÄHEKE

Minu ema

Kui mul juhtub õnnetus,
ema käest saan lohutust.
Räägib hellalt, paitab pead,
ta on tõesti väga hea.

Alati meil korras maja,
aitan ema, kui on vaja.
Vahel teda rõõmustan,
üksi tube koristan.

TERJE RAAGMETS

Raamatumärgi valmistanud AGO KIVI

«Kevad» — joonistanud KAIRI KALVET

SILJA LAI

«Postipauna» abilised

Palju ilusaid luuletusi ja jutte on «Tähekesele» saatnud Ülenurme Keskooli IIIa klassi oktoobrilapsed. Ühel päeval saabus Ülenurme sõpradelt küllakutse. Külmal talvehommikul asutasingi end reisile.

Buss poetas teelise maha keset lagedat lumevälja. Eemal silmapiiril sinetas metsamüür.

Madalamalt liigub päike
üle põllu, metsa, maa.
Hoopis vähem lustikäike
koolilaps nüüd teha saab.

Nii luuletas talvest Liina. Liana värsid toovad meid tänasesse:

Metsa all lumevaip maas,
sinilill targata tahab.
Kevadpäikene, soojenda maad,
et lilleke ärgata saaks.

Ülenurme uus koolimaja seisab üksikuna lageda peal, ilma tujude meelevallas. Maja seest leidsin soojuse, hubasuse. Algklasside lastega kohtusime muusikaklassis. Ja kui juba klaver ruumis oli, ei jäänud ka kontsert tulemata. Kõik klassid esinesid. Lauldi, loeti omatehtud luuletusi ja jutte, kõlasid akordioni- ja klaveripalad. Kooli muusikapeost saatis Lembit sõnumi: «Kaks tundi oli saal täis lõbusaid lauluviise ja toredat pillimängu. Minagi esinesin mitu korda. Veel koju minnes helisesid lauluviisid kõrvus.»

Aprillikuu toob III klassi õpilastele tähtsa sündmuse — neist saavad pioneerid. Oktoobrilaste nädalaks on Ülenurme lastel palju plaane. Siis tahavad nad avada «Mutionu» kohviku, kus lapsed saavad esineda ja maiustada. Ruth arvab, et kohvikus võiks olla ka televiisor, kust näeks multifilme. Liina meelest oleks tore, kui emad ja isad tuleksid kooli rääkima oma elukutsetest. Tarmo sooviks on matkama minna. Tauno loodab tähejuhtide käest uusi mängu õppida, viktoriine ja võistlusi teha. Soove on palju, palju . . . Kõike ühe nädalaga kindlasti ei jõua. Las jäädagi mõni põnev mõte pioneeriega ootama!

EDA ALLIKMAA

Piimapuki elu

AIVAR POHLAK

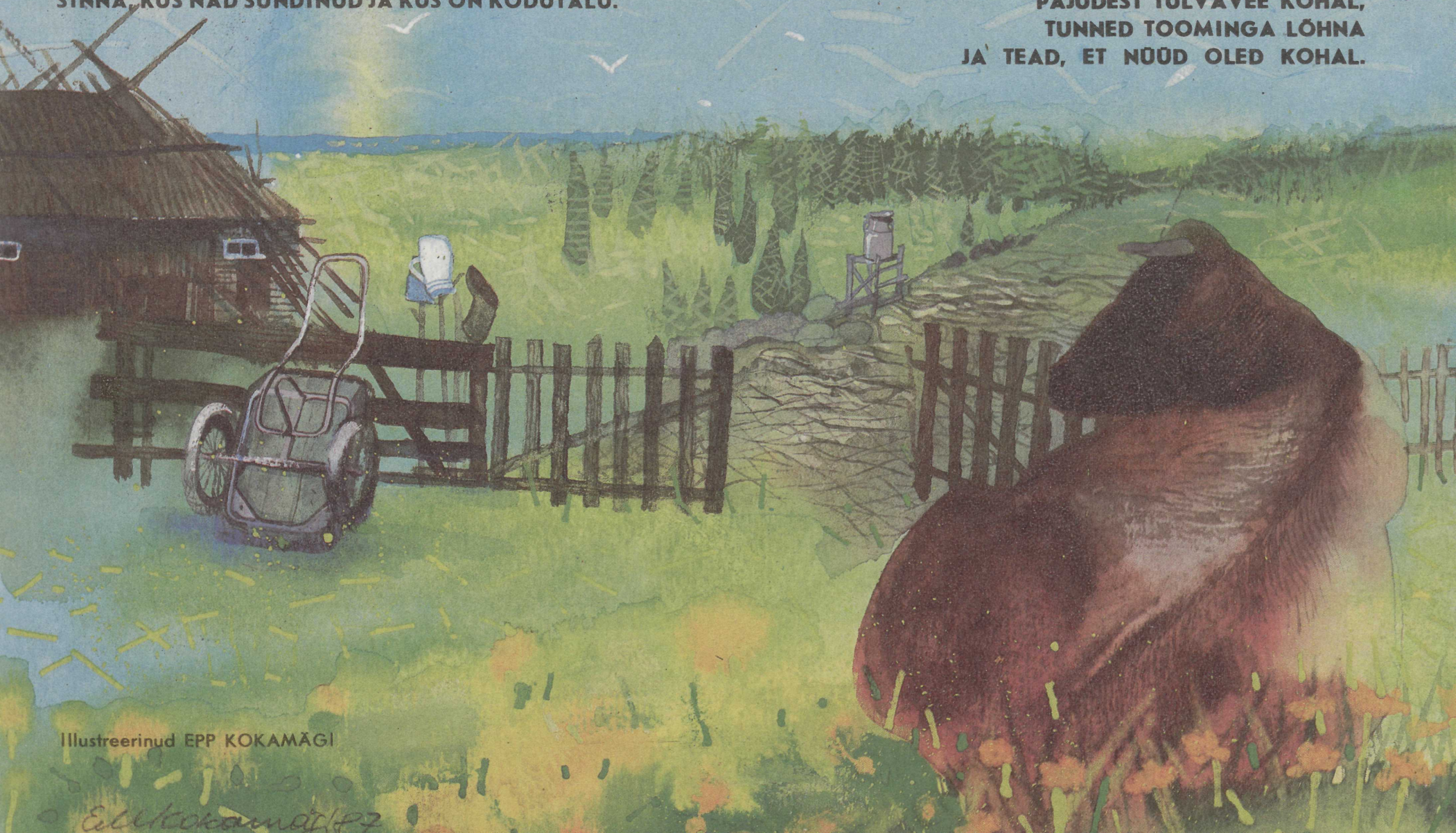
ÜHTEMOODI MÕÖDUVAD KÕIK PIIMAPUKI PÄEVAD,
MAANTEED AINA LÄHEVAD, KUID PIIMAPUKID JÄÄVAD.
PIIMA VIIVAD PIIMAAUTOD PUKILT ÄRA LINNA,
PIIMAPUKID ISE JÄÄVAD ALATISEKS SINNA.
SINNA, KUS ON MAANTEEL KÄÄNAK, TUTTAV KASESALU,
SINNA, KUS NAD SÜNDINUD JA KUS ON KODUTALU.

Kevadet otsimas

MÕNEL SOOJEMAL PÄEVAL
ARGLIKULT MINEMA HAKKAD,
MUUST KUI KEVADE LEIDMISEST
KOHE MÖTLEMAST LAKKAD,
OTSID METSAST JA AASALT,
PAJUDEST TULVAVEE KOHAL,
TUNNED TOOMINGA LÖHNA
JA TEAD, ET NÜÜD OLED KOHAL.

Illustreerinud EPP KOKAMÄGI

Epp Kokamägi

HILLI RAND
**Tere hommikust
ja head ööd**

Illustreerinud EEVI VALDOV

«Kui meil on õhtu, mis siis on maakera teisel poolel?» küsib vend.

«Seal on siis hommik,» ütleb ema, «lapsed tõusevad üles.»

«Aga kui meil on päev, mis seal siis on?»

«Eks öö ja kõik magavad.»

«Küll on ikka naljakas,» naeravad lapsed, «maakera teine pool on nagu peegel, kõik on seal ümberpöörduvalt. Aga miks?»

«Sest päike ei saa korraga mõlemale poole paista, ikka vaheldumisi,» seletab ema, «päike teebki öö ja päeva.»

«Tore oleks näha lapsi, kes seal teisel pool elavad,» arvab vanem õde. «Kas nad on samasugused kui meie?»

«Nende välimus võib ju olla pisut teistsugune, kuid muidu on nad täpselt nagu lapsed ikka,» ütleb ema.

«Kas joonistavad?»

«Joonistavad.»

«Armastavad jäätist?»

«Kindlasti.»

Lapsed mõtleavad nüüd ikka ja jälle nendele lastele, kes elavad seal teisel pool.

Lähevad magama, ütlevad: «Maakera teisel poolel hakkavad lapsed mängima ja jooksmas.»

Tõusevad üles, manitsevad: «Aeg on neil juba voodi minna.»

Päeval teatavad: «Aga nemad seal teispool maakera muudkui magavad ja magavad.»

Õhtul lausuvad: «Aeg on lõpuks üles tõusta. Tere hommikust ja head ööd!»

Mõnikord lööb noorem õde ka kaasa, ütleb näiteks: «Teisel maakeral on praegu hommik!»

Kõik naeravad. «Mida te naerate?» vaatab ta teistele otsa.

«Teist maakera polegi olemas,» seletatakse talle, «maakera on üks ja ainuke.»

Kui vend ^{HILLI RAND} Suur oli

«Vanasti, kui ma veel suur olin,» ütleb vend ega jõuagi kauge-
male, sest kõik jäävad hämmeldunult talle otsa vaatama.

«Noo, millal see oli?» küsib ema. «Ma nagu ei mäleta.»

Vend satub segadusse, mõtleb väheke ning küsib omakorda:

«Kas sina seda mäletad, kui sa veel väike olid?»

«Jaa,» tunnistab ema, «väga hästi mäletan.»

«Miks siis mina ei või mäletada, kui ma veel suur olin?» imestab
vend.

Ema ei jõua sellele veel midagi vastata, kui juba vanem õde
uudishimulikult küsib: «Mis siis oli, kui sa veel suur olid?»

Ja vend räägib: «Käisin koolis ja ... sõitsin lennukiga ja ...
oskasin lugeda ja ujuda ka. Nüüd enam vahepeal ei oska, aga
varsti õpin jälle ...»

«Seda kõike sa nägid vist küll unes,» arvab vanem õde.

Vend raputab pead.

«Miks mina midagi ei mäleta, kui ma veel suur olin?» pärib noo-
rem õde ja ta suunurgad vajuvad ohtlikult allapoole.

«Sina oled veel liiga väike,» arvab vend.

«Aga mina,» tahab vanem õde teada, «miks mina midagi ei mä-
leta?»

«Sina oled liiga suur,» kehitab vend õlgu.

«Noh, võib-olla tõesti,» teeb vanem õde kokkuvõtte, «et ainult
viieaastased mäletavad, kuidas nad veel suured olid.»

«Aga sina ise,» küsib nüüd ema vanemalt õelt, «kui sina viie-
aastane olid, kas siis mäletasid?»

«Ja-ah, vist mäletasin,» vastab too kõhklevalt, kuid natukese
aja pärast juba kindlalt: «Mäletasin, nüüd ma mäletan, et
mäletasin.»

«Ütle meile,» palub ema venda, «missuguses koolis sa käisid, kui
sa veel suur olid?»

«Ikka selles punases,» ütleb vend.

Punane koolimaja on seesama, kuhu vanem õde sügisel õppima
läheb.

Oli see vast alles lops! Vigurivänt kaotas oma vända ära! Ei teadnud isegi, kuhu kaotas ja kuidas kaotas. Kas unustas mõne poisi või tüdruku juurde, või kukkus vänt kuskil lihtsalt kogemata peost. Milline paks pahandus ja suur häda ühtekokku nüüd algas. Millega sa enam vigureid väntad, kui vänta pole! Tuleb vastu tuffa poiss ja kohe nõudma:

«Vigurivänt, väntame õige ühe vägeva viguri.» Aga vigurivänt peab kurtma: «Ei saa, kallis sõber, ei ole võimalik. Vänta pole. Millega sa sulle seda vigurit väntan, kui vänt kadunud.»

Ja niimoodi päevast päeva ning alailma. Vigurit teha tahtjaid on ju maailmas väga ja väga palju. Lapsed pakuvad küll, et otsime vända üles. Aga mismoodi sa otsid, kui ei tea isegi, kust otsida.

Illustreerinud PRIIT PÄRN

Tohutu tohuvabohu

ROBI VAIDLO

Lugu läks veelgi hullemaks sellega, et Viripillil kadus umbes samal ajal pill ära. Oli, oli, aga korraga enam ei ole.

Temale juhtus esimesena vastu tüdruk ja kohe tahtma: «Viripill, pillime natuke. Siis arvatakse, et mul on paha tuju ja antakse šokolaadi. Et mu tuju paremaks läheks.»

Aga Viripill peab teatama: «Ei mingit pillimist praegu. Mul on pill kadunud.»

Ja sealtpeale nagu nõiavitsaga löödud — lapsed kõik ühtemoodi vaiksed ja kangesti korralikud. Isadel-emadel alguses hea meel — lapsed nõnda viksid, et paremaid ei mõista tahtagi. Aga varsti jäid muresse: kuidas siis ikkagi nii, mis siis ikkagi on juhtunud! Ükski ei tee enam vigurit, ükski ei virise. Mis muud, kui et küllap on lapsed mõnda imelikku haigusse jäänud. Küll kraaditi, tehti kompreesse, anti meff piimaga, söödeti tablette, joosti polikliiniku vahet, kutsufi arst koju. Aga ei teiseid midagi.

Kuid ega sellegi askeldamisega veel nii jäänud. Lugu läks lausa narriks kätte. Vigurivänt nimelt leidis üles Viripilli pilli. Aga kellelegi ei kõssanud. Mõttes, et kuigi pill pole vänt, parem ikka kui mitte midagi. Viripill leidis jälle omakorda Vigurivända vända ja arutas samamoodi: pigem vändaga kui hoopis ilma.

Nüüd siis ei olnud üldse enam nii nagu varem, et Vigurivänt ja Viripill, vaid hoopis Viguripill ja Virivänt.

Sattus Viguripillile vastu poiss, tundis ära ja kohe nõudma: «Teeme vigurit!»

«Teeme,» nõustus Viguripill. «See tähendab, proovime teha.» Vigur sai kuidagiviisi tehtud, aga kohe pistis poiss seejärel suure häälega tönnama: «Pää-ää-ää-ää!»

Tüdrukule juhtus vastu Virivänt.

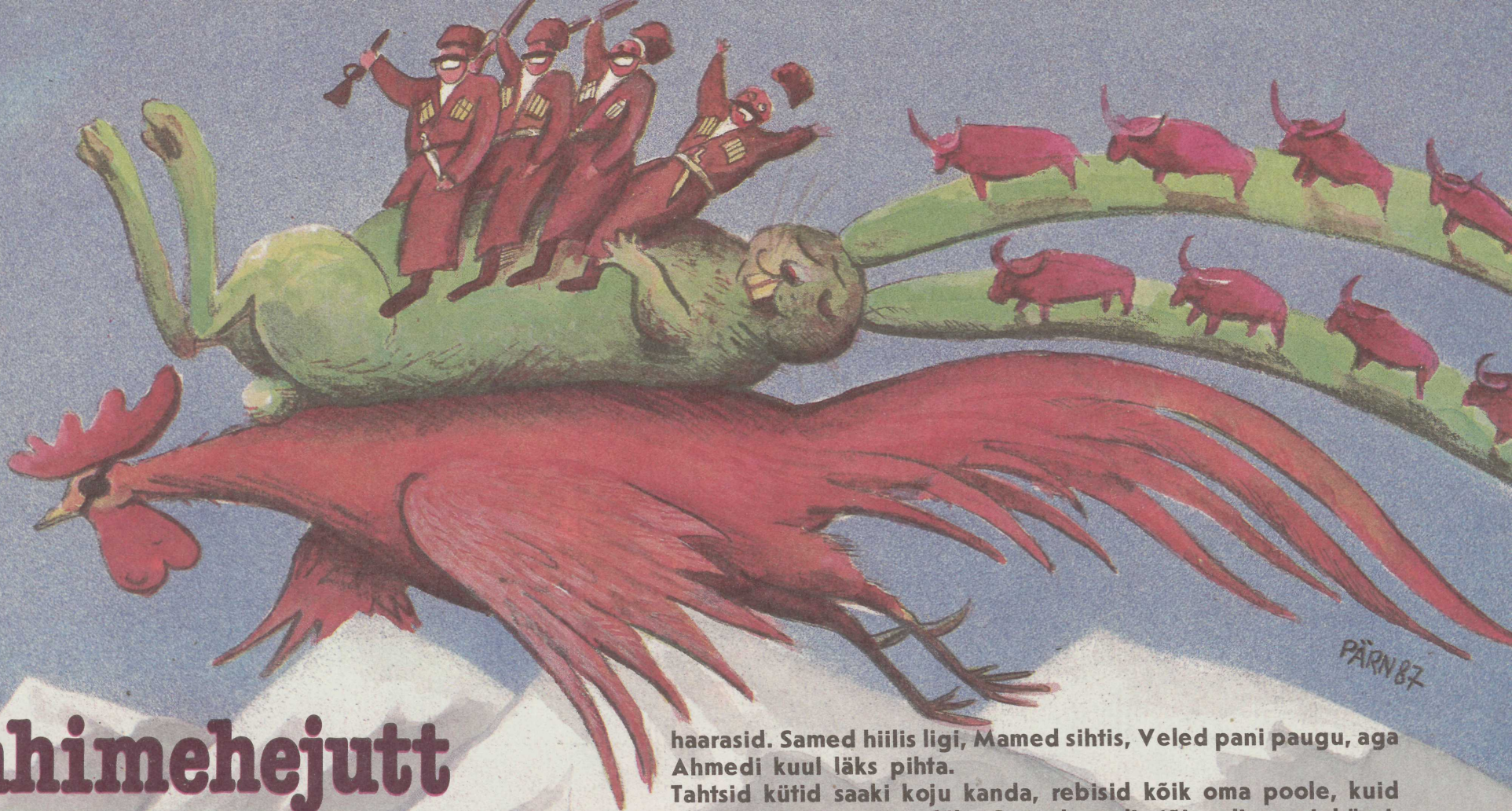
«Pilliks natuke, ehk antakse šokolaadi,» lootis tüdruk. Virivänt proovis, proovis, tuligi veidike virinat, aga siis viskas tüdruk niisuguse vahva viguri otsa, et kõik pistsid laginal naerma. Šokolaadi ei antud, lapsel tuju niigi hea.

Nii saigi kokku üks suur tohuvabohu. Vigurdamise juurde pillifti ja pillimise kõrvale tehti vigurit. Selline segiajamine lastele üldse ei meeldinud. Lapsed läksid Viguripilli ja Virivända juurde ning nõudsid: otsekohe tehtagu vahetust. Vigur andku Virile pill ja see omakorda vänt Vigurile kätte.

Nii tõesti sündiski. Sestpeale on jälle selgelt ära näha, kes lastest on vigurivänt, kes viripill.

PÄRN 87

Jahimehejutt

Kaukaasia mägilaste muinasjutu järgi ümber jutustanud JAAN RANNAP

Räägitakse, et elasid kord, aga räägitakse ka, et ei elanud ühes aulis neli jahimeest: Samed, Mamed, Veled ja Ahmed. Esimese tuletukk oli ilma püssipärata, teise müristaja torudeta, kolmanda püssil polnud tõmbamiseks triklit, aga neljanda omal ei olnud üldse midagi.

Ühel päeval läksid mehed jahile. Kolasid õige kuu — terve kevade, suve, sügise ja talve takktraavi — mööda orge ja mägesid. Kui lõpuks koduauuli küngastele tagasi jõudsid, märkasid orunõlval jänest. Jänes oli natuke suurem kui mägi, natuke väiksem kui tarakan. Nüüd läks vaidluseks, kes paugu põrutab. Vaidlesid, vaidlesid, kuni ägeduses kõik püssi järgi

haarasid. Samed hiilis ligi, Mamed sihtis, Veled pani paugu, aga Ahmedil kuul läks pihta.

Tahtsid kütid saaki koju kanda, rebisid kõik oma poole, kuid jänes ei kerkigi. Siis läks Samed auuli, tõi neli paari härgi, ikka ei saa jänest paigast. Nüüd tuli Mamedile Tanka-moori ühe silmaga kukk meelde. Tötsid jänese ja härjad kuke selga, istusid ise ka ja lendasid vuhinal auuli. Naised jooksid kokku, hakkasid kirvestega jäneselt nahka maha võtma. Kolme päevaga oli töö tehtud ja jänes katlasse pandud. Terve auul sai vitsutada ühe minuti, pool tundi, kolm päeva, viis kuud ja seitse aastat. Kõike ei jõutudki ära süüa, muist tassis hiir minema.

Aga nahast ömmeldi mütsid. Kõige suurem müts oli pisut väiksem kui sõrmkübar, kõige väiksem veidi suurem kartulikorvist. Üks müts sai mulle kah. Pea jaoks suur, sõrme otsa väike. Kui tahate mu mütsi näha, olge lahked, tulge vaatama. Ainult lepime kokku: ärge tulge hommikul ega õhtul, ööl ega päeval, ei suvel, talvel, kevadel, sügisel, vaid mõnel teisel ajal.

Suur suu

KALLE MUULI

LAPSE SUHU MAHUB KÕIK:
KOMMID, KOOK JA TORDILOIK.
HEADEKS NAABRITEKS SEAL ON
NAKKAV NAER JA JÄME JONN.
RUUMI JÄÄB NEIST ÜLEGI,
SEST ET SUHU ÜLENI
IGAL LAPSEL MAHUB VEEL
HAMBARIVI JA KAKS KEELT —
OMA KEEL JA EMAKEEL.

Illustreerinud JAAN TAMMSAAR

Prillid

TONU SEERO

Ühel õhtul hakkas Mari äkki oma prille hirmsasti häbenema.

Häbenes ja häbenes, kuni ema, kes ise ka prille kandis, sellest ära tüdines. «Me teeme nüüd nii, et sina oled prilliprintsess ja mina olen prillikuninganna,» ütles ema. «Nüüd ja igavesti.» «Aga kes siis prillikuningas on?» muretses Mari, mõeldes isale, kes prille ei kandnud.

KAJA PRÜGI

Kuidas me r

KUI ME OLEME HAIGED, PEAME ROHTU VÕTMA. MÕNI ROHI ON VEDEL JA PUDELIS. SEDA VÕETAKSE LUSIKAGA. MINA SÕN SELLISELE ROHULE SUHKRUT PEALE. MINU NOOREM ÕDE MARI PANEB JUBA ENNE ROHU VÕTMIST SUHKRUTÜKI PÕSKE, SIIS LASEB ROHU SUHKRUGA SEGADA NING LÕPUKS KÜSIB VEEL ÜHE TÜKI. MÕNED ROHUD ON TABLETID. MINA TEEN TABLETI POOLEKS JA JOON KUMMALEGI POOLELE VETT PEALE. MARI NÄRIB TABLETI PEENEKS, JOOB KRUSITÄIE VETT PEALE JA LUBAB MITTE IIALGI ENAM ÜHTEGI TABLET-

Ema jäi mõtlikuks. «Las onu Aare hakkab.»

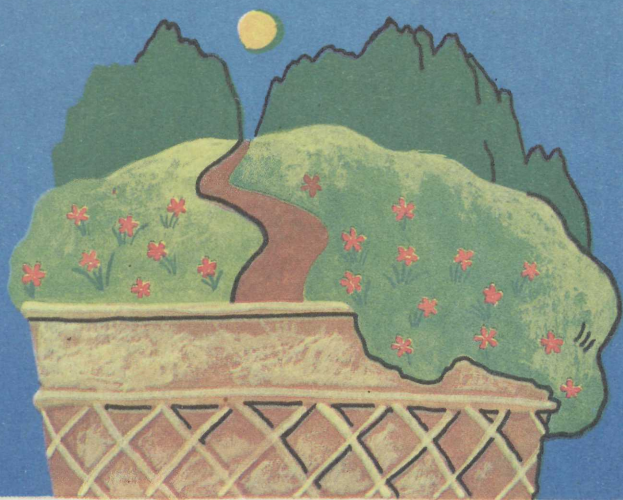
«Ei taha,» vingus Mari ja hakkas nutma.

«Aga isal on ju päikesepillid!» tuli emale äkki meelde. Nüüd pühkis Mari kiiresti pisarad.

Kui isa töölt tuli, ei jäänudki tal muud üle kui prillikuningaks hakata. See oli väga naljakas, sest söögilauas võttis prillikuningas või asemel pasteeti, mida ta muidu ei söönud, pärast sööki

õhtu võtame

TI SÕUA. ERITI SIIS, KUI TA SUUREKS SAAB NING TOHIB TEHA, MIS ISE TAHAB. MÕNI ROHI ON MÖRU, MÕNI ON KIBE, ÜKS ROHI ON AGA ERITI MÖRU JA ERITI KIBE. SEDA VÕTAME NII, ET KÕIGEPEALT JOOKSEME KOLM TIIRU TOAS RINGIRATAST JA VEHIME KÄTEGA. NIIMOODI PELETAME ME HIRMU EEMALE. SIIS ME JOOKSEME KÕÕKI, TEEME SUU LAHTI JA EMA PISTAB MEILE LUSIKATÄIE ROHTU SUHU. SEEJÄREL JOOKSEME VEEL KOLM TIIRU SELLE ROHU VASTIKU MAITSE PELETAMISEKS. KUI SEE KÕIK EI AITA, ALLES SIIS SÕÖME SUHKRUT PEALE.

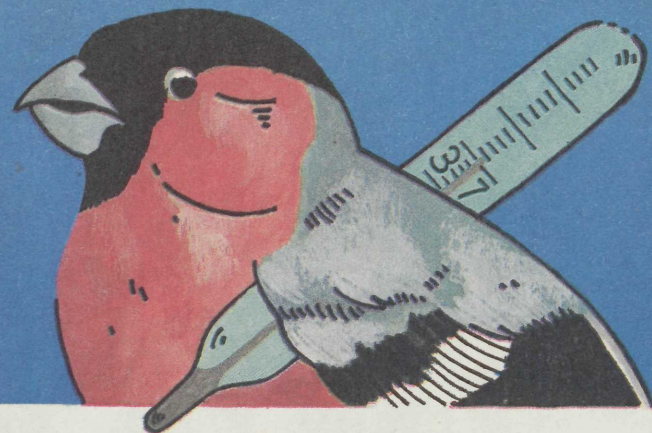

KALLE MUULI **Miks?**

MILLEKS KASSIDEL ON VURRUD?
MITU KALA ELAB JÖES!
MIKS KÜLL KOERAD EAL EI NURRU?
LEEVIKE KAS LEETREID PÕEB!

MIKS ON UKSEL VAJA HINGI!
MIKS ON LOMBID TALVEL JÄÄS!
MIKS ME KANDMA PEAME KINGI
JALAS, AGA MITTE KÄES!

MIKS EI LENDA LINNUD KUULE!
MIKS EI OLE JÄÄTIS SOE!
MIKS MU KÜSIMUSI KUULDES
EMA KÕÕKI PEITU POEB!

aga keeras teleka Tallinna asemel Leningradi peale. Terve õhtu käitus ta kummaliselt. Isegi ema naeris. Nõnda kestis see seni, kuni ükskord tuli aeg magama minna. Aga magades ei kanna isegi prilliprintsessid prille. Ammugi siis veel kuningad.

Järgmisel hommikul poetas prillikuningas päikesepillid salaja taskusse, sest ta tahtis pärast tööd need koduukse taga jälle ette sättida. Nõnda ta ka tegi. Prillid said korralikult ninale, kui äkki

avanes uks ja Mari prillikuningale otse sülle tormas.

«Miks sul päikesepillid ees on? Kas õues on nii ere päike?» imestas Mari. «Ei ole, aga ma olen ju...» alustas isa, kuid Mari ei kuulnud teda enam.

«Me mängime Kerstiga kodu!» hõikas ta juba hoovist.

Isa võttis päikesepillid eest ja astus üle läve kodu mängima.

Pärast tunde ratsutama

Harju rajooni A. Sommerlingi nimelises sovhoosis Jüri asulas sai kolm aastat tagasi valmis ratsaspordibaas. Sellest ajast peale on Jüri Keskkoolis kõige populaarsem spordiala ratsasport. Treener Vello Viira oli omal ajal Eesti üks tugevamaid ratsutajaid ja kuulus ka NSV Liidu parimate hulka. Tema ütleb, et ratsutamine on kunst, mida tuleb õppida kümme aastat, enne kui kõik nõksud selgeks saab. Ja kes tahab saada heaks sportlaseks, peab alustama maast-madalast. Jüri lastel on selleks küll uhked võimalused, ratsabaas käe-jala juures. Hobustega võib tegelda kas või iga päev,

kui tunnid läbi. Ratsutama võetakse juba esimeses klassis. Mõistagi, suurte traavlite selga esialgu ei saa. Need on pealegi nii kõrged, et sadulasse ronimiseks läheks väikesel inimesel redelit tarvis. Kõigepealt hoitakse käes ponisuuruste hobuste ratsmeid. Lii Poolak, kes käib praegu Jüri kooli 5.a klassis, ratsutab kolmandat aastat. Tema poleks 7-aastasena vist poni seljas püsinud. Tuul oleks kõrbeskerge tüdrukufirtsu sadulast maha puhunud. Nüüd on ta suuremaks ja tugevamaks kasvanud ja hüppab poniga üle tõkete niisama vapralt kui poisid. Enne ratsatrenni käis Lii kergejõustikus. See tuli kindlasti kasuks. Hobuse seljas on vaja tugevaid käsi ja jalgu.

Alari Sirvi 4.a klassist on ka mitu aastat ratsutanud. Tema ja Lii on juba kahel korral võistlustele pääsenud. Alari oli mõlemal korral takistussõidus võidumees. Lii tuli Rjzanis kolmandaks. Tüdruku kohta väga hea tulemus. Treener ütleb, et see on hoolsa harjutamise viili. Ja et kõik, kes väga tahavad ning püüavad, jõuavad kord diplomiteni.

Lapsed, kes ei viitsi tööd teha, ratsatrennis kaua ei käi. Hobuste eest tuleb ju hoolitseda. Tegemist on tallis ja maneežis alati palju. Enne trenni tuleb hobust puhastada, latrisse saepuru raputada. Suvel kuluvad ratsabaasis vahel terved päevad. Poisid parandavad takistusi, laovad heinapalle virna, tüdrukud värvivad tõkkeid või koristavad.

Alari ja Lii rääkisid, et neile lastele, kes trennis ei käi, tehakse vahel vankri või reega lustisõitu. Kõige rohkem ootavad seda lasteaiamudilased. Mõni neist räägib juba praegu, et läheb ka ratsutama, kui seitsmeaastaseks saab.

IVO PILVE

Pildistanud IVO PILVE

Suurem osa Eestimaast piirneb merega. Kus on meri, seal asuvad ka sadamad. Sadamast minnakse merele ja sadamasse tullakse kas kala või mõne muu kaubaga. Mõödunud aasta detsembris avati Tallinnas Baltimaade suurim merevärv, mille nimeks on

TALLINNA UUSSADAM

Veel mõned aastad tagasi loksusid sellel kohal, kus praegu asub Uussadam, Muuga lahe veed. Sadama ehitamiseks tuli osa lahest täita. Seal aga, kus laevad silduvad, meri sügavamaks teha. Kokku ammutati merest tõhutu hulk pinnast. Püüame seda pinnasehulka kujutada liivavallina. Kui võtta valli laiuseks 7 meetrit ja kõrguseks 5 meetrit, siis ulatuks vall 200 kilomeetri kaugusele ehk Tallinnast Tartusse.

Tallinna Uussadam on Läänemere suurim ja sügavam. Sadama kaide ääres ulatub sügavus 18 meetrini. Siia saavad sõita suured ookeanilaevad. Uussadama kaudu tuakse

meile peamiselt vilja, lõunamaa puuvilja ja ehitusmaterjale.

Mingem nüüd peahoone seitsmenda korruse suurdé saali. Siit paistab enamjagu sadamast: elevaator, külmhooned, kaid kraanadega, tule-tõrjedepoo, töökojad, raudteed ja maanteed.

Ruum ise on sadama töö korraldamiseks väga vajalik. Siin näeme telekaameraid, värviliste vilkuvate tuledega kaarti ja mitmeid keerulisi aparate. Kõik need telerid, arvutid ja tabelid aitavad inimeste tööd kergendada. Nupule vajutamisega saab töö korraldaja teada temale vajalikke andmeid. Näiteks: palju on vaguneid sadamas, kus neid vajatakse, kuidas edeneb vagunite laadimine ja palju muud.

Kauba mahalaadimine toimub moodsaate masinate ja liinide abil. Vili pumbatakse laevast transportööri — liikuvaile lindile. Liikuv lint sõidutab vilja hoidlasse ehk elevaatorisse. Uussadama elevaator, mida näed pildil, on sadama kõrgeim hoone. Selle kõrgus on 94 meetrit.

Mis viljast edasi saab? Elevaatorist jätkab vili teed rongiga. Vagun liigub elevaatori alla. Operaator vajutab nuppudele ja vili jookseb vagunisse. Muide, ühe suure vaguni täitmiseks kulub kõigest mõni minut. Ja nüüd veerevad täis viljavagunid juba sinna, kus neid vajatakse.

Ühte hoonet kutsutakse kiiresti riknevate kaupade laoks. See ladu on nii suur, et siia saab rong sisse sõita. Siinsetes külmkappides hoitakse lõunamaist puuvilja.

Tallinna Uussadama ehitusel töötasid Soome tööliised ja insenerid. Sadama avamine oli meie ja Soome ehitajate ühine pidupäev. Juba mitu kuud käib sadamas vilgas töö. Sadamasse tulevad üha uued viljalaevad. Vili — see on eelkõige leib, leib aga elu.

Sadama ehitamine jätkub. Eestimaal poisse on võlunud ikka meri. Võibolla aastate pärast algab sinu töömehete just selles sadamas.

ELJU MARDI

Pildistanud MATI HIIS

Pildistanud HENDRIK RELVE

METSASIPELGAD

Sipelgamaailm on väga keeruline. Sipelgaliike on Eestis kokku üle neljakümne. Kõige suuremad on hobusipelgad. Nad on ligi poolteist sentimeetrit pikad, väga rahumeelised ja pelglikud ning elavad kõdunevates puutüvedes. Kõige sõjakamad on röövkuklased. Nemad ehitavad pisikesi kuhilpesi tavaliselt rohpurust vanade kändude lähedusse.

Röövkuklased käivad alatihti sõjaretkedel naaberpesades. Võitluses on nad halastamatud, hammustavad täiskasvanud sipelgail ära pead, vastsed ja nukud võtavad kaasa oma pessa. Neist kasvatavad nad endile tööorjad.

Sipelgaliike, kes okastest kuhilpesi ehitavad, on Eestis kokku viis ja neid kõiki kutsutakse ühise nimega — metsakuklased. Kõige kõrgemaid pesi kuhjavad laanekuklased. Ka pildil on näha laanekuklaste okaslinn. Selle kõrgus ulatub üle kahe

meetri ja elanike arv ligineb kahele miljonile. Pesa asub Lõuna-Eestis Kiidjärve metskonnas. 1977. aastal loodi siia esimesena Nõukogude Liidus metsakuklaste kaitseala. Kuid seadusega on looduskaitse all kõik teised metsakuklased, kes meie maal elavad. Miks neid kaitstakse? Nimelt on kindlaks tehtud, et seal, kus asuvad metsakuklased, ei ole elu metsakahjuritel. Üks pesakond sipelgaid tassib päevas oma pessa tuhandeid puudest ja põõsastest elatuvaid putukaid. Umbes paari-

kümne meetri ulatuses ümber pesa on puud sipelgate kindla kaitse all.

Siiski ei toitu metsakuklased ainuüksi putukatest. Nende tähtsaim toit on lehetäide neste. Lehetäid on sipelgatele nagu inimestele lüpsilehmad. Sipelgad hooldavad ja kaitsevad oma karja selleks, et saada hästi palju toitu. Üks kuklasepesa «lüpsab» lehetäidelt suvel kokku oma 500—700 liitrit suhkrurikast vedelikku. Kui jälgite mõnda metsakuklaste pesa juurest algavat sipelgaterada, jõuate enamasti välja mõne kõrge puuni. Selle otsas asubki üks sipelgapere «lüpsikarju». Metsakuklase okaslinnusel on ohtralt ohustajaid. Mõnikord paistab, nagu oleks pesakuhilasse puuritud rusikasuurune auk. Seda on teinud rähn, kellega sipelgad on maiuspalaks. Metsloomadest on kõige sagedasem pesalõhkuja metssiga. Ta lükkab okakahila kärsaga laiali, otsib toiduks vastseid ja heidab viimaks pesavaremeile pikutama. Lõhutatud pesal meeldib tal vist lesida sellepärast, et see on soe. Ükskord varakevadisel päeval mõõtsin: õhutemperatuur oli +8 kraadi, pesa sisemuses +27 kraadi.

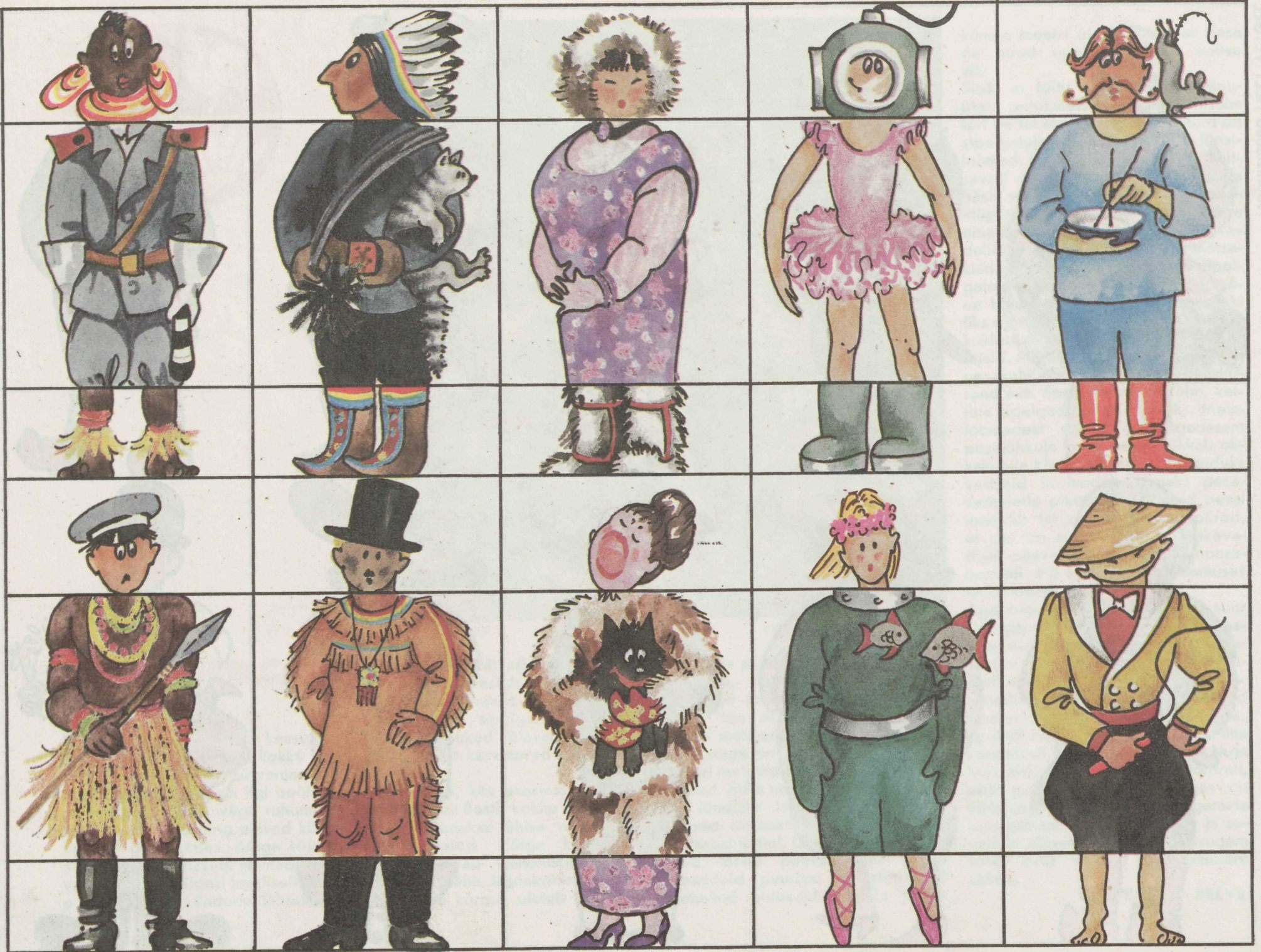
Aga olgu metssiga kui tahes suur sipelgapesade lõhkuja, inimese vastu ta siiski ei saa. Väga palju metsakuklasi hävitatakse pahatahtlikkusest, veel rohkem lihtsalt tähelepannematusel. Loodusteadlased tegid kindlaks, et sipelgarohkes metsas jäi ühel kilomeetril inimese talla alla keskmiselt kolm tuhat sipelgat. Aga luusijaid on ju metsades ohtralt, eriti puhkemetsades. Sipelgas on väike ja inimene suur. Poolkogemata sipelgamaailma ellu hävingut ja segadust külvata on kerge. Katsugem siiski neid usinaid metsasanitäre säästa.

HENDRIK RELVE

LÕIKA KAARDID VÄLJA NII, ET PEAD, KEHAD JA JALAD ON ERALDI. KUI SÄTID PILDID ÕIETI KOKKU, SAAD MITMEID TUTTAVAD TEGELASI. KUI SEAD PILDID VALESTI KOKKU, SAAD LIHTSALT NALJA.

Joonistanud HELI VEIGEL

1

5

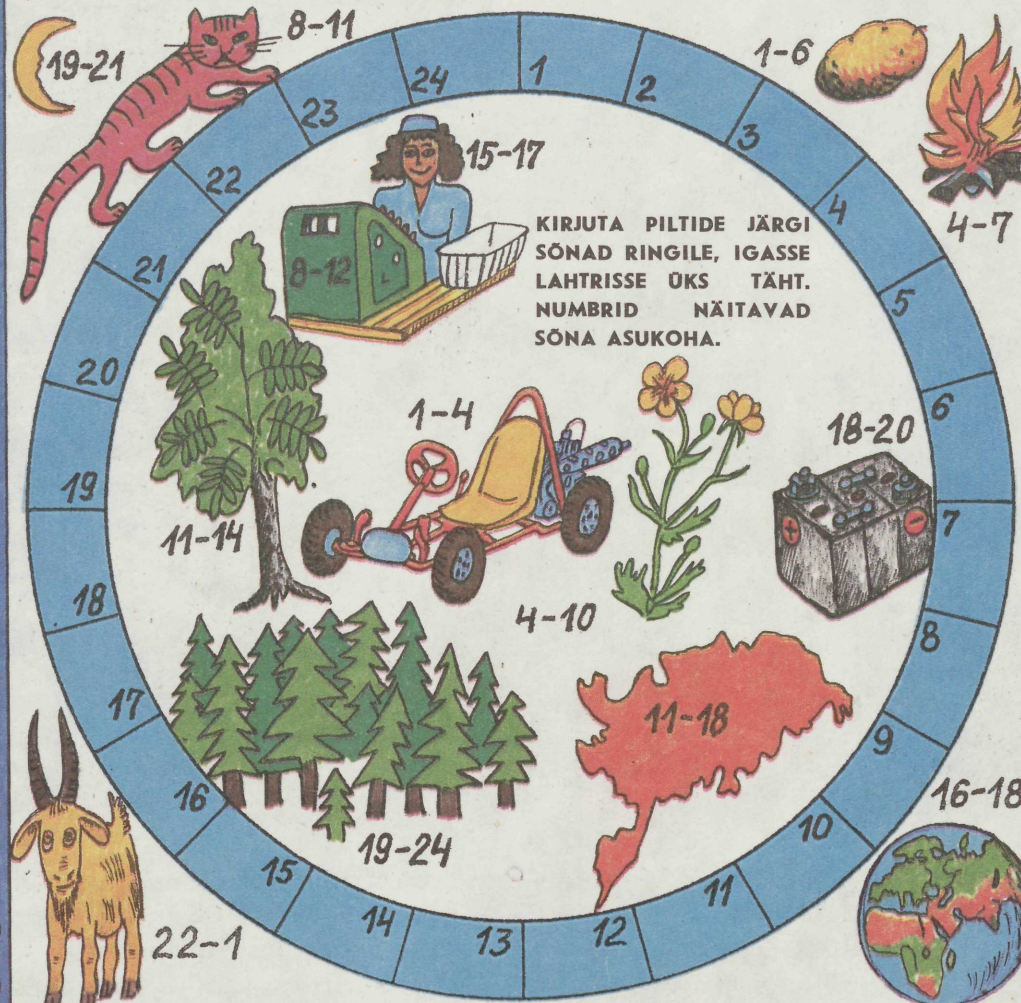

8

MÄRGI NUMBRITEGA FILMIKAADRITE ÕIGE JÄRJEKORD

VÄRVI VAAT KÖIKIDES FILMIKAADRITES.

KIRJUTA PILTIDE JÄRGI SÕNAD RINGILE, IGASSE LAHRISSE ÜKS TÄHT. NUMBRID NÄITAVAD SÕNA ASUKOHA.

MIS SIIA KIRJUTATUD ON!

Joonistanud KURTI VOOL

ESIMENE IN MEINE
'OS MOSES OLI
JURI GAGANIN
12. APRILIL 1961.A.

Esikaanel **HILLAR METSA** joonistus «Aprill».

ELKNU Keskkomitee ja ENSV Pioneerorganisatsiooni Nõukogu lasteajakiri «Täheke» nr. 4 1987. Ajakiri asutatud jaanuaris 1960. Ilmub kord kuus. EKP Keskkomitee Kirjastus. Toimetuse aadress: Tallinn 200 107, Pärnu mnt. 67-a. Toimetus käsikirju ei tagasta.

Kolleegium: E. Haamer, R. Järvi, E. Mardi, H. Mänd, H. Rattiste, V. Variksaar. Telefonid: peatoimetaja E. Mardi 681-495, vastutav sekretär V. Variksaar 681-497, vanemtoimetaja J. Rannap 681-497, kunstiline toimetaja J. Tammsaar 681-400, toimetaja E. Allikmaa 681-538, tehniline toimetaja A. Lill 681-496, sekretär-masinakirjutaja A. Kuuskemaa 681-400.

Laduda antud 27. 02. 1987. Trükkida antud 23. 03. 1987. Trükiarv 80 000. Ofsetpaber nr. 1. 60x90/8. Trükipoognaid 2. Arvestuspoognaid 2,94. Tingivärvitoimiseid 8,0. MB-02938. Tellimise nr. 882. EKP Keskkomitee Kirjastuse trükkkoda, Tallinn 200 090, Pärnu mnt. 67-a.

Детский журнал ЦК ЛКСМ Эстонии и Совета Пионерской организации Эстонской ССР «Тäheke» («Звездочка»). На эстонском языке. Выходит один раз в месяц. Типография Издательства ЦК КП Эстонии, Таллин, 200090, Пярну маantee, 67-а. Адрес редакции: ЭССР, Таллин, 200107, Пярну маantee, 67-а. Цена 20 коп. Объем 2 печ. листа. Тираж 80 000. Заказ 882.

Kiidukuke sõnad mädanevad ruttu

Ukraina rahvajutt

Lastele jutustanud ANDRES JAAKSOO

Illustreerinud ukraina kunstnik IGOR VÕŠINSKI

Meie mail elas üks kaptenhärra, kes kõikjal kelkis oma ihuväe vägevusega. Hobust rautadeski pidi ta sepale seletama: «Ja et need kingad oleksid tehtud kindlast kõvast rauast! Ma ise proovin . . .»

Sepp lasi ääsil ägiseda, kätel käia ning vasaral välkuda. Härra võttis alasilt valmis saanud hobuseraua pihku, murdis selle paugupealt puruks ja ütles ülbelt: «Ei kõlba!»

Sepp muigas vuntsi, lasi jälle ääsil ägiseda, kätel käia ning vasaral välkuda. Härra võttis alasilt uue hobuseraua pihku, painutas selle paugupealt sirgeks ja ütles ülbelt: «Ei kõlba!»

Sepp tegi kolmanda hoburaua. Kapten kahmas selle alasilt pihku — ei saanud seda hoburauada sirgeks, ei jaksanud seda enam puruks murda. Just niisugused kingad hobusele jalga pandigi. Tasuks andis kaptenhärra vaevanägijale kuldraha. Aga sepp seletas talle: «Kaptenhärra, teie kuldraha ei kõlba kusa-gile. Liiga nõrguke teine!» Ja murdis selle paugupealt puruks. Imestades võttis kaptenhärra kukrust kaks uut kuldraha. Sepp vaatas neid, pani nad kõhukuti, painutas kokku ja poetas justkui muuseas: «Ei kõlba needki . . .»

Jahmunud kaptenhärra võttis kukrust veel kolm kuldraha. Sepp pillutas neid mitu korda oma krobelse päratu pihu peal ja lõpuks lausus: «Vaat need kõlbavad küll!»

Siis pistis ta rahad rahulikult oma tohutusse tahmasesse taskusse. Aga veel pean ma ütleva, et sellest päevast peale oli ka kaptenhärra kelkimisel lõpp.